

Sabbatshvile

Ugens vers

"Seks dage må der udføres arbejde, men på den syvende dag skal der være fuldstændig hvile med hellig festforsamling. Da må I ikke udføre noget arbejde, det er sabbat for Herren, overalt hvor I bor" (3 Mos 23,3).

Introduktion

Vi møder ofte mange slags argumenter for ikke at holde den syvende dag som sabbat. Der hævdes fx, at Jesus forandrede sabbatten til søndag, at Jesus afskaffede sabbatten, eller at Paulus gjorde det, at apostlene erstattede sabbatten på den syvende dag med søndag for at fejre opstandelsen, osv. I de seneste år er nogle af argumenterne blevet mere sofistikerede. Nogle siger for eksempel, at Jesus er vores sabbatshvile, så derfor behøver vi ikke at holde sabbatsdagen eller nogen dag i det hele taget. Og så møder vi selvfølgelig det argument, at vi ved at hvile på den syvende dag forsøger at arbejde os til frelse.

På den anden side er nogle kristne blevet mere interesserede i tanken om hvile, om en hviledag, og selv om de argumenterer for, at det drejer sig om søndag, eller at det ikke betyder noget, hvilken dag det er, har de fanget Bibelens ide om hvile, og hvorfor den er vigtig. Som syvendedagsadventister tror vi på Guds morallovs evige gyldighed, og at lydighed mod det fjerde bud, som det står, ikke er mere et forsøg på at opnå frelse end lydighed mod det femte, sjette, første eller noget andet bud.

I denne uge skal vi se mere på den hvile, som Gud har givet os i sabbatsbuddet, og hvorfor den er vigtig.

Ugens tekster

- 1 Mos 1,26-27
- 1 Mos 9,6
- 2 Pet 2,19
- Rom 6,1-7
- 2 Mos 19,6
- Joh 5,7-16

Sabbat og skabelse

Af alle De Ti Bud begynder kun det fjerde med ordet "husk". Der siges ikke "Husk ikke at stjæle" eller "Husk ikke at begære". Men der står "Husk sabbatsdagen..."

Tanken om at huske forudsætter en forhistorie. Der skete noget i fortiden, som vi har brug for at huske. Når vi husker, forbindes vi med fortiden, og befalingen "Husk sabbatsdagen og hold den hellig" markerer en lige linje tilbage til selve skabelsen.

1 Mos 1,26-27
1 Mos 9,6

Hvad siger disse vers om, hvor specielle vi mennesker er, og hvor radikalt anderledes vi er fra resten af Guds skaberværk på jorden? Hvorfor er det vigtigt, at vi forstår denne forskel?

Når vi husker skabelsen, husker vi, at vi er skabt i Guds billede. Dette siges ikke om noget andet, der omtales i skabelsesberetningen. Det er indlysende, at vi mennesker er helt anderledes end nogen anden skabning på vores planet, uanset hvor meget DNA vi har tilfælles med nogle dyr. Og i modsætning til populær mytologi er vi ikke kun en bedre udviklet udgave af en fortidsabe. Som mennesker skabt i Guds billede er vi enestående blandt alt det, Gud skabte i vores verden.

1 Mos 2,15:19

Hvordan minder skabelsesberetningen os om vores forhold til skabelsen?

Når vi indser, at Gud også skabte vores verden, minder det os om vores ansvar over for skaberværket. Vi skal herske over det (1 Mos 1,28). Men at herske over betyder ikke, at vi skal udnytte skaberværket. Vi skal herske over det som Guds forvaltere. Vi skal forholde os til skaberværket, som Gud ville gøre det.

Synd har ødelagt og lavet uorden i alt, men vores jord er stadigvæk Guds skaberværk, og intet giver os ret til at udnytte den, især ikke på bekostning af andre mennesker, selv om det desværre alt for ofte sker.

Til eftertanke

Hvordan kan sabbatten udover at minde os om Gud som skaber hjælpe os til at blive mere bevidst om, hvor vigtigt det er, at vi passer godt på miljøet?

Frihedsfejring

Som vi tidligere så, peger sabbatten på mere end kun skabelsedydene. Den anden gang De Ti Bud forkyndes, gennemgår Moses Israels 40 år i ørkenen. Den sætning, som denne gang introducerer begrundelsen for at holde sabbatten hellig, henviser ikke til skabelsen, men til befrielsen fra slaveri og fangenskab i Egypten (5 Mos 5,12-15).

Og selv om vi i dag ikke er slaver i Egypten, kan vi stå over for en anden slags slaveri, som på nogle måder er lige så undertrykkende.

1 Mos 4,7
Hebr 12,1
2 Pet 2,19

Hvilke andre former for slaveri står vi over for i dag?

Sabbatten er en fejring af frihed fra alt det, der holder os fanget. På sabbatten bliver vi mindet om, at vi ejer frihed fra synd, ikke i vores egen kraft, men ved Guds kraft, som tilbydes os gennem tro. Vi bliver også mindet om, at det er en frihed, som vi ikke har gjort os fortjent til. De førstefødte blandt Israels børn blev frelst ved, at lammets blod blev smurt på dørstolperne aftenen inden udgangen af Egypten (2 Mos 12). Vi er også blevet frelst ved lammets blod og kan nu vandre i den frihed, der er vores i Jesus Kristus.

Rom 6,1-7

Hvad siger Paulus, som kan kædes sammen med det, vi har fået gennem sabbatten?

I selve ordlyden i 5 Mos 5,15 – "Husk, at du selv var træ i Egypten, og at Herren din Gud førte dig ud derfra med stærk hånd og løftet arm" – blev israelitterne igen mindet om, at det var Guds gerning og kraft, der frelst dem. Vi som kristne bør endnu mere erkende, at det kun er Kristi kraft og gerning for os, der har frelst os fra synd.

Det fjerde bud beder os om at hvile i den frelse, som Gud har tilvejebragt for os gennem sin stærke hånd. Vi befries fra vores egne forsøg på retfærdighed, når vi husker, at Gud er skaberen, og at vi kan stole på, at han også kan og vil genskabe os og også befri os her og nu fra syndens slaveri, hvis vi er villige til at lade ham arbejde i os.

Til eftertanke

Har du selv erfaret syndens slaveri? Hvordan kan vi lære at sætte pris på de løfter, vi har fået i Jesus om frihed fra syndens slaveri?

Den fremmede i dine byer

2 Mos 19,6

Hvad siger denne tekst om det gamle Israels status? Se også 1 Pet 2,9.

Israel var blevet kaldt ud af Egypten for at være Guds pagtsfolk, den nation, som hvis de var forblevet tro mod Gud, skulle have forkyndt evangeliet til hele verden. Der er ingen tvivl om, at Gud havde særlig omsorg for dem og viste dem ekstra opmærksomhed. De havde enestående privilegier og samtidigt et specielt ansvar.

2 Mos 23,12

Hvad sker der ellers i dette vers? Hvad fortæller dette vers om, hvordan Gud betragtede andre folk end israelitterne?

Sabbattens universelle karakter bliver ofte overset. Den mest almindelige fejl er at påstå, at den kun gjaldt for jøderne. Det er en fejl, som tilbagevises i de første to kapitler i Første Mosebog. Gud skabte trods alt alle mennesker. Alle mennesker bør derfor huske sabbatsdagen.

Vi bør altid huske, hvad sabbatten repræsenterer for os. Men vi bør også huske, hvad den bør fortælle os om andre mennesker. Vores hvile og forhold til vores skaber og frelser vil på en måde automatisk få os til at betragte andre med nye øjne og se dem som væsener, der er skabt af den samme Gud som os, elsket af den samme Gud, som elsker alle og døde både for dem og for os. Som vi har set (2 Mos 20,10; 5 Mos 5,14), skulle både tjenerne, de fremmede og til og med dyrene hvile på sabbatten.

At selv den fremmede i deres byer skulle nyde godt af sabbattens hvile, er sigende. De var mennesker, som endnu ikke havde del i de pagtsløfter, som var givet til Israel. Hverken mennesker eller dyr skal nogen sinde udnyttes eller misbruges. Hver uge skulle jødefolket og vi i dag mindes om, hvor meget vi har tilfælles med andre mennesker. Og selv om vi nyder velsignelser og privilegier, som andre ikke gør, må vi huske, at vi stadigvæk er medlemmer af den samme menneskelige familie og skal derfor behandle andre med respekt og værdighed.

Til eftertanke

Hvordan kan din egen sabbatshelligholdelse måske blive en velsignelse for dem, der ikke holder sabbat? Hvordan kan du bruge sabbatten som et vidnesbyrd for andre?

At tjene andre ærer Guds sabbat

I den nytestamentlige verden havde de religiøse ledere udviklet sabbatshelligeholdelse til en kunstart. Der var opstillet hundredvis af forbud og regler som en hjælp til at holde sabbatten hellig.

Dette indbefattede et forbud mod at binde eller løse noget, dele to tråde, slukke en ild, transportere noget fra et privat hus til et offentligt sted, eller offentligt at transportere noget ud over en bestemt afstand.

Joh 5,7-16

Hvad bliver Jesus beskyldt for i denne tekst?

Lederne ignorerede fuldstændigt det fantastiske mirakel, som Jesus havde udført, og den frihed fra sygdom, som han havde givet denne mand. De var besat af, at den helbredte mand bar sin bære i det offentlige rum på sabbatten. I stedet for at se, hvordan han, som er "Herre også over sabbatten" (Mark 2,28), benyttede denne særlige dag, var lederne opsat på at fastholde deres egne love og regler. Vi må være forsigtige, så vi ikke på vores egen måde i vores sammenhæng i dag begår de samme fejl.

Es 58,13-14

Howdan opstiller Esajas i disse vers Guds program for sabbats-helligeholdelse?

Gud ønsker ikke tom tilbedelse eller dydig stilhed. Han ønsker at se sit folk engageret med andre mennesker, især de svage og undertrykte.

Esajas gør det meget tydeligt i Es 58,13-14: "Hvis du tager dig i vare på sabbatten og ikke driver handel på min hellige dag, hvis du kalder sabbatten frydefuld og Herrens hellige dag ærværdig, hvis du ærer den ved ikke at gøre, som du plejer, drive handel og træffe aftaler, så skal du glæde dig over lykken hos Herren. Jeg vil føre dig frem over landets høje og lade dig nyde godt af din fader Jakobs ejendom. Herren selv har talt."

At "gøre, som vi plejer" er det samme som at overtræde sabbatsbuddet. Menneskenes dagsorden er ikke en del af Guds ideal for sabbatten. I stedet inviteres vi til at hjælpe dem, der har det svært, som er fanger, som er sultne og nøgne, som vandrer i mørke, og hvis navn ingen lader til at huske. Mere end nogen anden dag i ugen bør sabbatten bringe os ud af vores selviskhed og få os til at tænke mere på andre og deres behov end på os selv og vores behov.

Tegnet på, at vi tilhører Gud

Under Anden Verdenskrig forventede England et nært forestående angreb fra den tyske hær. Man gjorde store forberedelser for at beskytte sit hjemland så godt, det lod sig gøre. Langs strandene blev der bygget ekstra forstærkninger. Veje ville selvfølgelig give fjenden den hurtigste adgang til sit mål. Derfor blev der opstillet blokader på strategiske steder. Og så gjorde de engelske myndigheder noget mærkeligt. For at sagnede fjendens fart og forvirre dem, blev alle jernbane- og vejskilte fjernet. Indhuggede tegn på sten og bygninger kunne ikke fjernes, men de blev dækket med cement.

Tegn er vigtige. De bruges som mærker og vejvisere. I tiden før GPS havde vi alle kort og kiggede efter vejskilte.

2 Mos
31,13.16-17

Hvad er sabbatten er tegn på? Hvordan kan vi, som tror på Guds lovs evige gyldighed, anvende dette på os selv?

Disse ord blev specifikt talt til det gamle Israel. Men vi, som er kristne, er "Abrahams afkom, arvinger i kraft af Guds løfte" (Gal 3,29), og sabbatten er stadigvæk et tegn mellem Gud og hans folk. Anden Mosebog 31 understreger, at sabbatten er et tegn på Guds eviggyldige pagt (2 Mos 31,16-17). Dette tegn hjælper os til at kende ham, som er vores skaber, vores frelser, og som helliger os. Det er som et flag, der hejses hver syvende dag og har til hensigt at hjælpe os til at huske, for vi har så let ved at glemme.

Guds sabbat er en konstant påmindelse om vores oprindelse, vores befrielse, vores fremtid og vores ansvar over for de udstødte og svage. Sabbatten er faktisk så vigtig, at i stedet for, at vi kommer til den, kommer den til os hver uge uden undtagelse som en uophørlig påmindelse om, hvem vi er, hvem der skabte os, hvad han gør for os, og hvad han i fremtiden vil gøre for os, når han skaber nye himle og en ny jord.

En hellig Gud inviterer sine menneskelige pagtsfæller til at tænke over den rytme, som styrer det, der virkeligt tæller – det frelsende fællesskab mellem skaberen og frelseren og hans fortabte skabninger. Hver uge og med den kraft og autoritet, som kommer fra Gud, bliver vi påbudt at gå ind i den hvile, som vi gratis tilbydes i Kristus Jesus, "troens banebryder og fuldender, som for den glædes skyld, der ventede ham, udholdt korset" (Hebr 12,2).

Til eftertanke

Hvordan kan vi lære at få en dybere erfaring med Gud på sabbatten?

Til videre studium

"Hele ugen skal vi huske sabbatsdagen og forberede os på at holde den i overensstemmelse med buddet. Vi skal ikke bare holde sabbatten, fordi loven siger det ...

Hele himlen holder sabbatten, men ikke på en sløv måde, hvor man intet foretager sig. På denne dag bør hele sjælens energi være vågen, for skal vi ikke møde Gud og Kristus, vores frelser? I tro kan vi se ham. Han længes efter at forny og velsigne hver eneste sjæl" (Ellen White, *Testimonies for the Church*, 6. bd., s. 353.362).

"Forventningerne til Gud er tilmed større på sabbatsdagen end på nogen af de andre dage. Så forlader hans folk deres sædvanlige beskæftigelse og tilbringer tiden med eftertanke og tilbedelse. De beder ham om mere på sabbatten end på de andre dage. De ønsker hans særlige opmærksomhed, og hans største velsignelser. Gud venter ikke på, at sabbatten skal være til ende, før han opfylder disse bønner. Himmelenes gerning standser aldrig, og mennesker burde aldrig hvile i stedet for at gøre noget godt. Det er ikke tanken, at sabbatten skal være en tid med unyttig uvirksomhed. Loven forbyder verdsligt arbejde på Herrens hviledag. Det hårde arbejde for livets ophold skal standse. Intet arbejde for verdslig fornøjelse eller profit er tilladt på denne dag. Men ligesom Gud hørte op med sit skaberværk og hvilede på sabbatsdagen og velsignede den, sådan skal mennesker lade deres daglige beskæftigelse bag sig og vie disse hellige timer til sund hvile, til tilbedelse og gode gerninger. Kristi gerning med at helbrede de syge var i fuldkommen overensstemmelse med loven. Den ærede sabbatten" (Ellen White, *Jesu liv*, s. 140).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Omsorg for miljøet er i mange lande blevet et højaktuelt politisk debateme. Hvordan kan vi som adventister være gode forvaltere af naturen uden at gå ind i politik?**
- 2. Tjeneste begynder i sindet. Hvordan kan vi opbygge en positiv indstilling til tjeneste mod andre mennesker, både i familien, menigheden og lokalområdet? Hvordan giver sabbatten os en større mulighed for at tjene?**
- 3. Hver sabbat bliver vi mindet om, at hele menneskeheden blev skabt af Gud. Den hjælper os til at se andre mennesker med Guds øjne. Kan sabbatten hjælpe os til at huske, at forskel i race, etnicitet, køn og samfundsøkonomi er irrelevant, og at alle er skabt i Guds billede og elsket af ham?**

